

Makarenko L., PhD student,
Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

ASYMMETRY IN EXPRESSING CAUSALITY IN SPANISH AND UKRAINIAN AND ITS REALIZATION IN TRANSLATION

The article is dedicated to the reproduction of causality in translation from Spanish to Ukrainian. The features of the system and functional asymmetry in Spanish and Ukrainian were revealed and ways of its reproduction in Ukrainian translation of the Spanish original texts were described.

Keywords: translation, causality, asymmetry, lexical and lexical-syntactic transformation.

УДК 81'33:003

Макарук Л. Л., к. філол.н., асист.,
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ АПАРАТ СУЧАСНОЇ ГРАФІЧНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

У статті визначено роль і статус графічної лінгвістики як окремої мовознавчої дисципліни. Звернуто увагу на її витоки, формування та функціонування термінологічного апарату. Окреслено причини, які зумовлюють потребу в дослідженні сучасного стану графічної лінгвістики. Схарактеризовано її взаємозв'язок з іншими мовознавчими напрямками. Проаналізовано низку термінів, які складають основу термінологічного апарату сучасної графічної лінгвістики. Запропоновано перспективні напрями подальших розвідок з урахуванням останніх тенденцій в соціумі, спрямованих на задоволення його комунікативних потреб.

Ключові слова: графічна лінгвістика, граматиологія, графіка, графема, термінологічний апарат, паралінгвальні засоби.

Як окрема мовознавча галузь знань графічна лінгвістика з'явилася наприкінці ХІХ – на початку ХХ століття у зв'язку з потребою всебічного вивчення первинних систем письма (клянописних, піктографічних, ідеографічних, силабічних) і тогочасних алфавітних систем, основу яких склали літерні та нелітерні графічні засоби. Жодна з систем письма, вочевидь, не була стійкою в період свого існування. Це ж стосується і сучасних алфавітних систем, арсенал засобів яких, на перший погляд, фіксований, однак постійно зазнає певних змін за рахунок функціонування нових, некодифікованих елементів позамовного характеру з високим комунікативним потенціалом.

У лінгвістичній літературі, укладеній переважно наприкінці минулого століття, науку, у фокусі уваги якої перебували системи письма загалом і спектр графічних

засобів, що складають їх основу, зокрема, номінували переважно графічною лінгвістикою [Амирова 1977, Crossland 1956], граматиологією [Гельб 2004, Кондратов 1969] та графістикою [Rennagel 1972]. Майже на сторіччя випередив своїх послідовників F. Ballhorn, котрий, як засвідчує проведений аналіз, уперше запропонував термін «грамамографія» на позначення науки про писемність [Ballhorn 1861]. Огляд лінгвістичної літератури засвідчує, що вчені послуговувалися й іншими термінами, які однак не закріпилися в мовознавстві та не ввійшли до загального лінгвістичного вжитку.

Екскурс в історію графічної лінгвістики зроблено в одній із наших робіт «Графічна лінгвістика: становлення, сучасний стан та перспективи розвитку» [Макарук 2013]. У цій же розвідці зосереджено увагу також на проблемах її термінологічного апарату, предметі та об'єкті дослідження; окреслено перспективні вектори аналізу.

Потреба своєрідного відродження та утвердження статусу графічної лінгвістики на сучасній мовознавчій арені зумовлена істотним збільшенням спектру невербальних графічних засобів, значним розширенням їх функцій, трансформації первинного призначення, що й зумовлює **актуальність** обраної проблематики.

Мета статті – проаналізувати спектр одиниць і базових понять, які становитимуть основу термінологічного апарату графічної лінгвістики. У межах дослідження передбачено розв'язання таких **завдань**: окреслити специфіку базових понять досліджуваної галузі знань; схарактеризувати її предмет та об'єкт; виокремити перспективні напрями подальших розвідок.

Предмет дослідження – графічна лінгвістика як наукова галузь знань.

Об'єкт дослідження – ключові поняття графічної лінгвістики, які складають її термінологічний апарат; вектори аналізу графічної лінгвістики; спектр графічних одиниць, які входять до її складу та становлять її основу.

У попередніх розвідках [Макарук 2013] ми зазначали, що підтримуємо підходи R. A. Crossland [Crossland 1956] та Т. О. Амірової [Амирова 1977], які послуговуються терміном «графічна лінгвістика». Зазначимо, що саме така номінація цієї галузі знань дозволяє логічно «вписати» її в загальний спектр мовознавчих дисциплін, які, маючи багато і спільного, і відмінного, формують лінгвістику як таку.

На фоні інших мовознавчих наук (комунікативної лінгвістики, лінгвістики тексту, прикладної лінгвістики, криміналістичної лінгвістики, комп'ютерної лінгвістики, експериментальної лінгвістики та ін.), відоміших та певною мірою розвинутіших на сучасному етапі, з чітко сформованим і краще обґрунтованим об'єктом, предметом, завданнями та методологією, графічна лінгвістика зовсім не вирізняється, а, навпаки, вдало з ними поєднується.

Найгрунтовніше специфіка графічної лінгвістики розкрита в роботах Т. О. Амірової [Амирова 1977], яка вважає, що першочерговий об'єкт аналізу графічної лінгвістики – це проведення всебічного аналізу писемності, писемної форми мови, писемного тексту. На думку дослідниці, з погляду графічної лінгвістики, «писемна мова, на відміну від конвенційних семіотичних систем (кодів), – особлива маніфестація мовної людської здатності та діяльності; вона – знакова система, яка функціонує поруч зі звуковою мовою як адекватний інструмент комунікації та мисленнєвої діяльності суспільства» [Амирова 1977, 40 – 41].

Слід погодитися також із тим, що «графічна лінгвістика займається передовсім вивченням таких характеристик письма, писемності, писемної мови, які дають змогу розглядати будь-який писемний текст не лише як реалізацію специфічної знакової форми (писемної мови), але і як визначене джерело даних про характеристики звукової мови» [Амирова 1977, 41].

Справедливою видається і думка Т. О. Амірової [Амирова 1977], яка вважає, що у фокусі досліджень графічної лінгвістики має перебувати епіграфіка та палеографія, на які покладено функцію дослідження історії і теорії письма. Для сучасних лінгвістичних розвідок особливий інтерес становить палеографія, яка уможливило проведення порівняльного аналізу шрифтів для встановлення особливостей їх застосування.

Зазначимо також, підтримуючи думку І. Гельба [Гельб 2004; Gelb 1968], що вчені-епіграфісти цікавляться передовсім надписами, які висічені гострими предметами на твердих матеріалах – камінні, дереві, металі, висушеній глині тощо. У свою чергу, палеографи вивчають рукописи, виконані на шкірі, папірусі чи папері пером або штичкою. В межах епіграфіки також вивчають первісні системи письма, а палеографії – рукописи пізніших періодів.

На думку Т. О. Амірової [Амирова 1977, 42], вивчення корпусу писемних текстів у межах графічної лінгвістики має за мету описати системи писемного мовлення незалежно від усного, дослідивши в такий спосіб структурні властивості писемного мовлення, виявивши дистрибуцію функціональних одиниць, їх позиції і відношення та встановити системні зв'язки. Інший важливий параметр – дослідження писемного мовлення для встановлення певних відповідностей між писемним та усним мовленням. Зважаючи на це, увагу слід звернути на проблему зв'язку писемного мовлення зі звуковим, а також на співвідношення диференційних ознак і плану вираження, і плану змісту.

О. М. Кондратов [Кондратов 1969] виокремлює низку завдань, які, на його думку, потребують розв'язання, а саме: дослідження історії, теорії, психології, соціології письма, почеркознавства, патології письма, палеографії, епіграфіки. Такий підхід відрізняється від окреслених раніше та дає змогу значно розширити діапазон графічної лінгвістики. Однак деякі з порушених проблем так і не були відображені в подальших розвідках. Частина з них, наприклад почеркознавство, стало об'єктом вивчення графології та криміналістичної лінгвістики, які мають уже чітко сформовану методологію дослідження.

Спектр писемних знаків, якими ми послуговуємося і в усному, і в писемному мовленні розглядають у межах графіки, під якою розуміють «сукупність усіх засобів письма (літер і допоміжних знаків), які використовують для передавання звукової мови» [Карпенко 2006, 176].

У розвідках І. Д. Гельба [Гельб 2004] науку про писемність номіновано графологією, у межах якої вчений виокремлює три основних вектори: субграфеміку (у центрі дослідження якої увагу зосереджено на писемності в еволюційному вимірі), графеміку, параграфеміку. У сучасних дослідженнях особливе місце посідає параграфеміка, яку слід розглядати в межах і графічної лінгвістики, і паралінгвістики. Щодо останньої, то сьогодні параграфеміка – один із найважливіших розділів паралінгвістики.

Зважаючи на окреслене вище, зазначимо: О. А. Єліна виділяє три групи параграфемних елементів: синграфеміку, параграфеміку, топографеміку. Синграфеміка – це механізми пунктуаційного варіювання. Специфіка цієї групи полягає в тому, що знаки пунктуації можна ставити в будь-якому місці в реченні – і на початку, і посередині, і в кінці. Супраграфеміка – це механізми шрифтового варіювання. Виокремлюють два способи шрифтового варіювання: 1) зміна кольору й розміру літер; 2) зміна кольору, розміру та кегля. Топографеміка – це механізм варіювання площини та просторового розміщення тексту [Єліна 2009].

О. А. Єліна [Єліна 2009] також зазначає, що, зазвичай, ці можливості (синграфеміку, параграфеміку та топографеміку) використовують не ізольовано, а поєднують зі шрифтовим варіюванням. Дослідниця наголошує, що до засобів параграфеміки належать також графічні спотворення (перекручування, викривлення). Виокремлюють дві групи таких прийомів: графічні виділення, які створюють можливість подвійного прочитання фрази чи тексту та зумисні орфографічні помилки, що надають повідомленню додаткових смислів.

Уважаємо слушним зазначити, що на сучасному етапі об'єктом дослідження графічної лінгвістики мають стати не лише вербальні, а й невербальні графічні засоби, спектр яких останнім часом значно зріс і далі розширюється. З огляду на те, що вони мають комунікативно-прагматичне спрямування та виконують низку функцій, відкрите на сьогодні питання про доцільність їхньої кодифікації та стандартизації. Вочевидь, невербальні засоби відносно самостійні. Однак, будучи частиною лексичної одиниці, словосполучки чи речення, вони зазнають певних модифікацій.

Передовсім їхнє первинне призначення часто трансформується. Крім того, вони здебільшого – контекстуально залежні одиниці для яких характерні парадигматичні зв'язки. Одна з ключових причин, яка зумовлює трансформації в системі англійської графіки – розбіжність у літерному й транскрипційному написаннях. Від цього, вочевидь, залежить і вимова. Графічна система англійської мови засвідчує, що в багатьох випадках кількість написаних (надрукованих) літер в одному слові не збігається з транскрипційними позначками. Перші значно перевищують другі.

Саме цей фактор проковує і носіїв мови, і багатьох користувачів, для яких англійська – основний комунікативний інструмент, до пошуку оптимальних способів спілкування через спрощення традиційного графічного інвентарю. Такий бар'єр успішно долають параграфемні засоби, які, з одного боку, оптимізують комунікативний процес, з іншого ж, навпаки, сприяють швидкому мовному «засміченню», модифікуючи усталені правила та норми, які формувалися впродовж багатьох століть.

Одним із аспектів, які викликають найбільше невдоволення англомовних комунікантів, – правила читання. Сьогодні складно знайти певні пояснення на традиційні питання тих, хто опановує англійську як іноземну: «Чому слову (наприклад, *naughty*), що складається із семи літер у звуковому відтворенні, відповідає лише чотири звуки, один із яких – довгий?» І друге: «Хто вигадав ці правила? Навіщо це?».

Цим процесам, вочевидь, слугували певні історичні події й персоналії, під впливом яких поступово формувалася та змінювалася англомовна графічна система, доки,

урешті-решт, не стала, здавалося б, ustalеною. Її кінцевий варіант – значно досконаліший порівняно з багатьма іншими варіантами, якими послуговувалися дотепер, і має свою специфіку. З одного боку, літерні позначки універсальні й утворюють замкнуту знакову систему. З іншого ж, якщо взяти до уваги основні комунікативні тенденції, які переважають у сучасному інформаційному суспільстві, то превалюють саме ті способи спілкування, у яких поєднують літери як складники однієї знакової системи з іншими немовними графічними засобами, що є основою інших замкнених або незамкнених знакових систем.

У роботі І. Д. Гельба «Опыт изучения письма. Основы грамматологии» є окремий розділ, присвячений, за словами вченого, термінології науки про писемність. Серед традиційних одиниць, якими часто послуговуємося, мовлячи про системи письма загалом, у роботі дослідника є і низка інших, досить незвичних на перший погляд, однак, на нашу думку, вагомих для сучасних розвідок. Загалом вважаємо слушним зазначити, що терміни, які запропонував І. Д. Гельб, можна поділити на кілька груп.

До однієї з них можна було б зарахувати ті, які до певної міри описують здебільшого специфіку первинних систем письма (ідеограму, ідеографічне письмо, ієрогліфіку, лінійне та рисункове письмо, петрогліф, петрограму, предметне письмо, принцип акрофонії, принцип конвергенції та принцип дивергенції, силабограму, силабічний знак, фразеографію та ін.), оскільки більшість із них відійшло в історію. Закономірно, що за основу в деяких сучасних системах письма, наприклад ієрогліфічній, брали низку елементів із попередніх систем.

Окрему групу складають терміни, які можна використовувати на позначення низки лінгвістичних процесів і явищ, які були та є характерними і для первинних, і для сучасних систем письма незалежно від того, чи вони містять лише вербальні чи вербальні та невербальні одиниці. Серед них – знак, значення, омофонія, пазиграфія, поліфонія, принцип контексту ситуації, принцип позиції, принцип фонетизації, принцип економії, репертуар знаків, система знаків та ін.). Цей перелік логічно доповнюють назви загальноносеміотичних процесів та явищ: антонімія, синонімія, омонімія, полісемія.

Зазначимо також, що в цій самій роботі І. Д. Гельб пропонує список кількох взаємопов'язаних сфер, у межах яких слід розглядати графічний інвентар, а саме: семіотику, граматиологію, графеміку, епіграфіку, палеографію, лінгвістику (мовознавство), філологію, кінесику, етологію [Гельб 2004, 321–322]. Учений вважав, що граматиологія – це сфера вивчення письма в широкому сенсі. Графеміка, як розділ граматиології, зосереджує увагу на співвідношенні письма й мови. Епіграфіка й палеографія – розділи граматиології, у центрі уваги яких перебувають формальні аспекти письма (писемності). У фокусі дослідження лінгвістики перебувають переважно мовні (усні) системи. Значно менше уваги в межах лінгвістики приділяють писемному мовленню (писемним джерелам). Філологія пов'язана з вивченням мовних джерел того чи того етносу чи групи етносів. Філологія ж, на відміну від лінгвістики, приділяє значно більше уваги писемним джерелам.

Вочевидь, що у сучасному мовознавстві відбулися значні зміни. Неодноразово зазначалося, що графічні знаки (йдеться про вербальні та невербальні) сьогодні, крім графічної лінгвістики, мають стати об'єктом аналізу візуальної комунікації

(візуальної лінгвістики), паралінгвістики та лінгвістики тексту. Підтримуючи підхід І. Д. Гельба щодо необхідності вивчення графічного інвентарю в рамках окреслених галузей, зазначимо, що у сучасному мовознавстві значно більше уваги приділяють дослідженню писемної форми мови.

Крім того, арсенал термінологічного апарату має збільшитися завдяки входженню до нього таких термінів, як «графон», «інфографіка», «графодериват», «графіксація», «кодографіксація», «графічна гра», «графо-орфографічні елементи», «графічна образність». Відомий лінгвіст D. Crystal уперше використовує такі англomовні терміни на позначення сучасних засобів і процесів: “graphemic symbolism”, “graphitic contradictions”, “graphological freedom”, “graphological distinctiveness”, “graphitic distinctiveness” [Crystal 2003].

Спектр термінів, які складають основу графічної лінгвістики, слід розширити за рахунок низки одиниць, які використовують на позначення засобів та прийомів графічної гри, яка теж, на нашу думку, – невід’ємна частина сучасної графічної лінгвістики. Це поняття відносно нове та одне із центральних у роботі С. В. Ільєсової та Л. П. Амірі, які графічну гру розуміють як «маніпулювання засобами графіки, до яких належать літери та знаки пунктуації» [Ільєсова 2009, 56]. «Крім того, до графічних засобів належать різні прийоми скорочення слів, використання пробілів між словами, великих літер, відступів, підкреслень, а в друкованому відтворенні тексту використовують ще й знак наголосу» [Русский язык 1997, 102]. Атипові графічні комбінації, різні прийоми графічної гри розглянуто в роботах В. Г. Костомарова [Костомаров 1999], І. О. Нефляшевої [Нефляшева 1998].

Для сучасної англійської мови характерні кілька процесів, що сукупно роблять можливою графічну гру з тими її особливостями, які притаманні саме англійській мові. Це шрифтова гра (капіталізація, злиття), гра з антропонімами, топонімами, гра з назвами й абrevіатурами. Серед інших прийомів, характерних для англійської мови, виокремимо дефіксацію, квотацію, паренсесис, злиття.

Процес дефіксації в межах графічної гри полягає в атипovому використанні дефісу, яке виходить за межі ustalених норм і правил. Дефіксацію слід розуміти як поділ слова на кілька складів або будь-які інші варіанти його залучення, що виходять за межі традиційних способів уживання. Отже, дефіксація – це зумисний і заздалегідь спланований прийом лінгвальної гри, який має за мету розчленувати одне слово щонайменше на дві частини задля того, щоб привернути увагу потенційного адресата до найважливішої його частини.

Гра з лапками (квотація) передбачає варіювання лапками (їхніми розмірами та формою), що, відповідно, трансформує їх первинні функції. Для англійської мови характерні такі типи квотації: двоелементна подвійна квотація (традиційне використання подвійних лапок), одноелементна подвійна квотація (відкриття або закриття подвійних лапок), двоелементна одинична квотація (використання одиничних лапок (закриття і відкриття)), одноелементна одинична квотація (використання одного з елементів одиничних лапок). Крім того, окремим типом може вважати використання одиничних або подвійних лапок, розміщених поблизу, але не поруч із реченням або висловлюванням, які, очевидно, є його невід’ємною частиною.

Ще одним досить поширеним різновидом англійської графічної гри можна вважати паренсесис. Паренсесис – це процес маніпулювання дужками, який полягає в зміні їхніх традиційних функцій і призначення. Таке атипове використання цих графічних засобів приводить до того, що вони стають невід’ємною частиною конкретного слова, речення, тексту. Їх використання не випадкове. Ці графічні елементи не лише надають повідомленням додаткових естетичних ефектів, а є передовсім контекстуально залежними й змістово значущими.

Ще одним різновидом графічної гри можна вважати побудову тексту та його логіку. Відповідно до цього виокремлюють три способи побудови: вертикальний, горизонтальний, діагональний («принцип кросворду») [Ильєсова 2009, 93]. Цей список можемо доповнити перехресним і ситуативним способом розміщення. Зважаючи на диференціацію, яку запропонувала О. А. Єліна [Єліна 2009], такий різновид гри можна розглядати в межах топографеміки. На нашу думку, амбіграми та графони теж повинні стати частиною категорійно-поняттєвого апарату графічної лінгвістики, оскільки вони слугують основою створення деяких типів графічної гри. У лінгвістиці в межах графічної гри функціонують також і такі терміни: «графічний контраст» (виділення шрифтом, кольором), «графічна контамінація», «графічне запозичення», «орфографічна гра», «апострофізація» та ін. Існують також різні підходи щодо диференціації засобів та прийомів графічної гри.

Зрідка в сучасних розвідках послуговуються терміном «інфографіка», суть якого полягає в наочному представленні інформації за посередництвом ілюстративних матеріалів. Слід також звернути увагу на те, що графічний інвентар не універсальний. Не можна стверджувати, що для англійської мови характерні всі з означених вище засобів і прийомів. Вони вузько специфічні й залежать від виду дискурсу, жанрової та стилістичної різноманітності кожного окремого повідомлення.

Зміна традиційних підходів до дослідження писемного дискурсу зумовлена активним використанням паралінгвальних компонентів, які мають високий комунікативний потенціал. Такі тенденції призвели до необхідності розширення спектру термінів, які позначають нові засоби, прийоми, процеси та явища. Вони, поза сумнівом, повинні стати невід’ємною частиною графічної лінгвістики. Серед ключових термінів, які становлять основу термінологічного апарату графічної лінгвістики виокремимо такі: графіка, епіграфіка, палеографія, графема, графічна гра, топографеміка, синграфеміка, параграфеміка та ін.

Зазначимо також, що частина з окреслених вище прийомів та засобів не є універсальними для будь-яких мов. Більшість з них перебувають у процесі становлення та розвитку. Йдеться про паренсесис, квотацію, дефіксацію, інфографіку, графон, графодериват та ін. Крім того, низку термінів слід розглядати не лише як складову графічної лінгвістики, але як і важливу частину лінгвістики тексту, писемного дискурсу, візуальної комунікації та паралінгвістики. Усі ці галузі взаємопов’язані, однак мають свою специфіку.

Запропонований список графічних засобів і прийомів, вочевидь, не вичерпний, він потребуватиме певних уточнень та узагальнень під час подальших розвідок. У зв’язку з тим, що в лінгвістичних дослідженнях XXI століття майже не знаходимо

матеріалу, окремого розділу чи підрозділу, у яких було б схарактеризовано означені вище проблеми, більшість з них потребує значних доопрацювань. Це стосується не лише номінації, предмета, об'єкта й методології дослідження, а й інших аспектів, пов'язаних передовсім із важливістю диференціації та уніфікації термінологічного апарату сучасної графічної лінгвістики, які стануть можливими лише за умови проведення ґрунтового та поетапного лінгвістичного аналізу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1) Амирова Т. А. К истории и теории графемики / Т. А. Амирова. – М. : Наука, 1977. – 193 с. – (Гл. ред. вост. лит.).
- 2) Волков А. А. Грамматология. Семиотика письменной речи / А. А. Волков. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1982. – 144 с.
- 3) Гельб И. Опыт изучения письма. Основы грамматологии / Игнаций Гельб ; [под ред. и с предисл. И. Дьяконова] ; [пер. с англ. Л. С. Торбовицкой, И. М. Дунаевской]. – [2-е изд.]. – М. : Едиториал УРСС, 2004. – 368 с.
- 4) Зиндер Р. Л. Очерк общей теории письма / Л. Р. Зиндер. – Л.: Наука, 1987. – 111 с.
- 5) Елина Е. А. Семиотика рекламы / Е. А. Елина. – М.: «Дашков и К», 2009. – 136 с. – учебное пособие.
- 6) Ильясова С. В. Языковая игра в коммуникативном пространстве СМИ и рекламы / С. В. Ильясова, Л. П. Амири. – М. : Флинта, 2009. – 296 с.
- 7) Карпенко Ю. О. Вступ до мовознавства : підручник [для студ. вищ. навч. закл.] / Ю. О. Карпенко. – К. : Вид. центр Академія, 2006. – С. 166–181. – (Альма-матер).
- 8) Кондратов А. М. Грамматология и порождающие модели письма / А. М. Кондратов // Ученые зап. Тартус. ун-та. – Вып. 228. Проблемы моделирования языка. – 1969. – № 2, 3. – С. 74–84.
- 9) Костомаров В. Г. Языковой вкус эпохи: из наблюдений над речевой практикой масс-медиа / В. Г. Костомаров. – [3-е изд., испр. и доп.]. – СПб.: Златоуст, 1999. – 319 с.
- 10) Макарук Л. Л. Графічна лінгвістика: становлення, сучасний стан та перспективи розвитку / Л. Л. Макарук // Іноземна філологія. Збірник наукових праць. – № 125. – ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – С. 16–21.
- 11) Нефляшева И. А. Новообразования в газетно-публицистическом стиле: системно-функциональный анализ : автореф. дис. ... канд. филол. наук / И. А. Нефляшева. – Майкоп, 1998. – 21 с.
- 12) Русский язык : энциклопедия / Гл. ред. Ю. Н. Караулов. – [2-е изд., перераб. и доп.]. – М. : Большая Российская энцикл.; Дрофа, 1997. – 721 с.
- 13) Ballhorn F. Grammatography. A Manual of Reference to the Alphabets of Ancient and Modern Languages / Friedrich Ballhorn ; translated from German. – London, 1861. – 176 p. [Electronic resource]. – Mode of access : <http://archive.org/details/cu319240264519>
- 14) Crossland R. A. Graphic Linguistics and its Terminology / R. A. Crossland // Mechanical Translation. – Vol. 3, no. 1, July. – Massachusetts Institute of Technology, 1956. – P. 8–11.
- 15) Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of the English Language [Paperback] / D. Crystal. – [2 edition]. – Cambridge University Press, 2003. – 506 p.

16) Gelb. J. *Grammatology and Graphemics* / I. J. Gelb // *Papers from the Fourth Regional Meeting of Chicago Linguistic Society*. – Chicago, 1968. – P. 197–198.

17) Rennagel W. R. *Graphistics* / W. R. Rennagel // *Studies in Linguistics in Honor of George L. Trager*. – The Hague ; Paris, 1972. – P. 58–65.

Стаття надійшла до редакційної колегії 10.05.2014 р.

Макарук Л. Л., к.філол.н., асист.,
Восточноєвропейський національний університет імени Леси Українки, г. Луцьк

ТЕРМИНОЛОГИЧЕСКИЙ АППАРАТ СОВРЕМЕННОЙ ГРАФИЧЕСКОЙ ЛИНГВИСТИКИ

В статье рассмотрено становление и развитие графической лингвистики как отдельной языковедческой науки. Определены причины, обусловившие необходимость исследования современного состояния графической лингвистики. Охарактеризована ее взаимосвязь с другими языковедческими направлениями. Проанализированы термины, составляющие основу терминологического аппарата современной графической лингвистики.

Ключевые слова: *графическая лингвистика, грамматология, графика, графема, терминологический аппарат, паралингвальные средства.*

Makaruk L. L., Cand.Phil.Sci., Assistant Professor,
Lesya Ukrainka East European National University, Lutsk

THE TERMINOLOGY OF MODERN GRAPHIC LINGUISTICS

This article deals with the formation of graphic linguistics as a separate branch of linguistics. Attention has been devoted to its origin, and to the development and usage of its terminology. Reference has been made to the subject and object of graphic linguistics research, as well as to the tasks undertaken and the methods used in this research. Its relationship with other linguistic sciences has also been described.

Key words: *graphic linguistics, grammatology, grapheme, graphics terminology, paralingual means.*